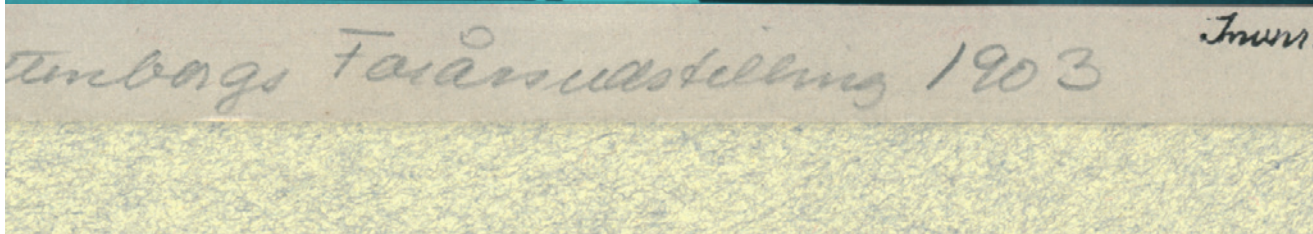
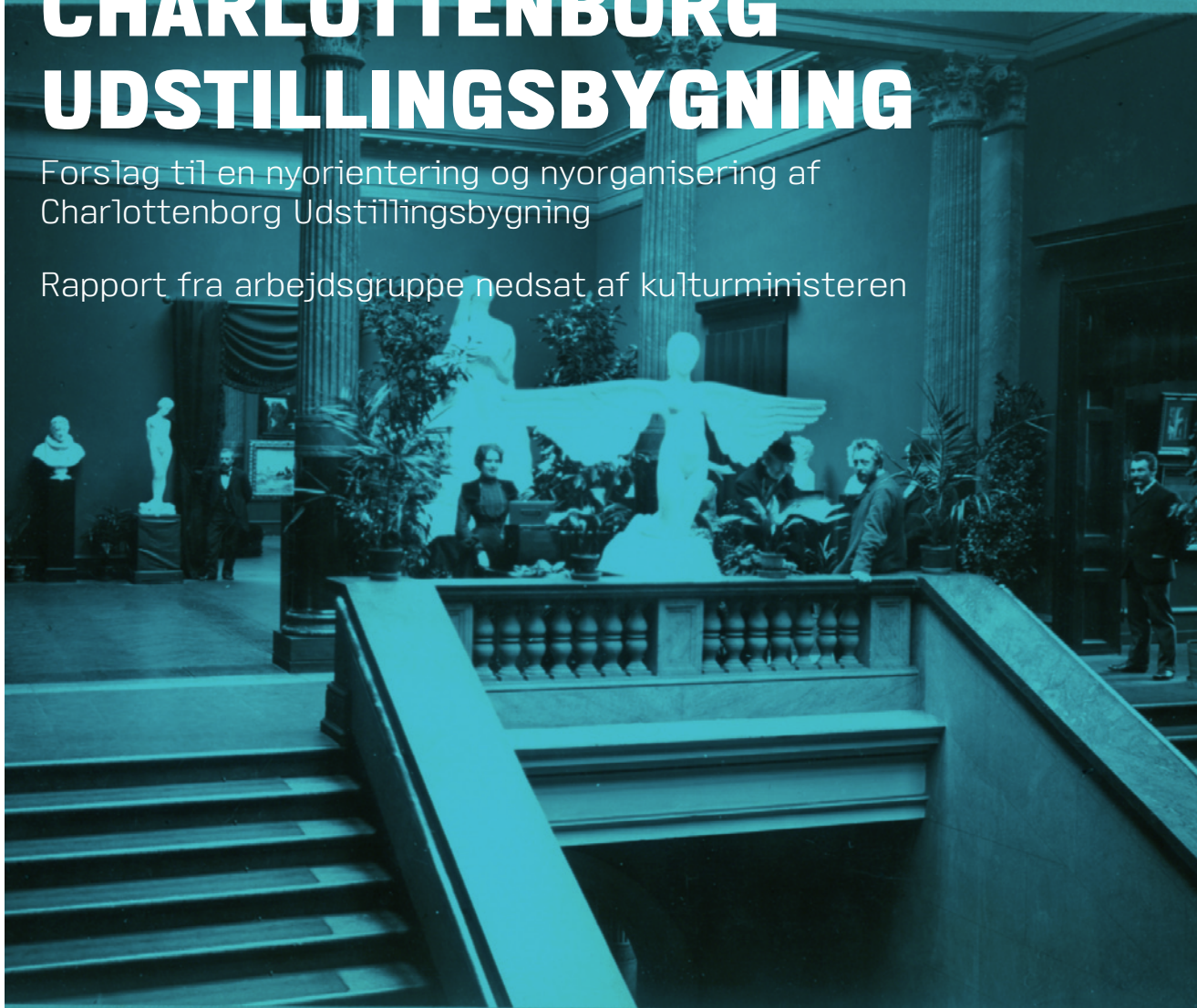

CHARLOTTENBORG UDSTILLINGSBYGNING

Forslag til en nyorientering og nyorganisering af
Charlottenborg Udstillingsbygning

Rapport fra arbejdsgruppe nedsat af kulturministeren

KOLOFON

Nyorientering og nyorganisering af CHARLOTTENBORG UDSILLINGSBYGNING

Rapport fra en arbejdsgruppe nedsat af kulturministeren

Kulturministeriet september 2005

Forsidefoto: Foto fra Charlottens forårsudstilling 1903. (C) Danmarks Kunstbibliotek, foto i Samlingen af Arlitekturtegninger.

Foto på side 2: Værk af den koreanske kunstner Jeonghwa Chois på Charlottenborg i København, foto: Klaus Holsting/ POLFOTO

Design: E-types
Layout: Rasthof Designbureau

Rapporten er alene udgivet elektronisk og kan findes på Kulturministeriets hjemmeside www.kum.dk

ISBN: 87-7960-071-9

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

INDHOLD**3 INDLEDNING****4 SAMMENFATNING AF ARBEJDSGRUPPENS OVERVEJELSER OG ANBEFALINGER****6 CHARLOTTENBORG UDSILLINGSBYGNING – HVORFOR NU IGEN?****7 KUNSTNERSAMMENSLUTNINGERNE OG CHARLOTTENBORG FONDEN**

- Den nuværende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning
- Kunstnersammenslutningerne - pro et contra
- Charlottenborg Fonden - en anakronisme med en væsentlig funktion

Klaus Holsting/ POLFOTO

8 UDSILLINGSPROFIL**10 DE BYGNINGSMÆSSIGE RAMME**

- Bygningens historie
- De nuværende rammer

11 DEN NYE BESTYRELSE OG LEDELSE – AT GIVE CHARLOTTENBORG UDSILLINGSBYGNING EN NY BASIS**12 MARKEDSFØRING, SPONSORERING MV****14 ARBEJDSGRUPPENS FORSLAG TIL NY BEKENDTGØRELSE FOR CHARLOTTENBORG UDSILLINGSBYGNING****16 ARBEJDSGRUPPENS KOMMISSORIUM**

INDLEDNING

Kulturminister Brian Mikkelsen nedsatte april 2005 en arbejdsgruppe, der fik til opgave at vurdere 1) Charlottenborg Udstillingsbygningens gældende formålsbeskrivelser og 2) den nuværende organisering af Udstillingsbygningen, samt 3) at komme med evt. konkrete forslag til ændring af formålsbeskrivelse og organisering – inden for Udstillingsbygningens nuværende økonomiske rammer.

Arbejdsgruppen har bestået af:

Karsten Ohrt, direktør for Kunsthallen Brandts Klædefabrik (formand)
Billedhugger Elisabeth Toubro, formand for Akademirådet
Billedhugger, professor Bjørn Nørgaard, medlem af Akademirådet.

I arbejdsgruppens vurdering har indgået:

- behovet for en nyorientering og nyorganisering af Charlottenborg Udstillingsbygning, herunder Udstillingsbygningens særlige karakteristika i det samlede kunstliv
- stedet udstillings- og formidlingsprofil
- samspil med de øvrige institutioner på billedkunstområdet og andre mulige samarbejdspartnere
- nye finansieringsmuligheder, sponsorer mv.

Arbejdsgruppen har som led i sit arbejde holdt 7 møder og talt med følgende:
Medlemmerne af Charlottenborg Udstillingsbygningens seneste bestyrelse
Udstillingsbygningens sekretariatsleder og udstillingsinspektør
Repræsentanter fra Charlottenborg Fonden
Repræsentanter fra Kunstnersammenslutningernes Samråd
Repræsentanter fra kunstnersammenslutningerne Grønningen, Corner, Den Gyldne, Transit og Pro
Kunstrådets fagudvalg for billedkunst
Kunstrådets udvalg for dansk billedkunst i udlandet
Repræsentanter fra Billedkunstnernes Forbund (BKF)
Repræsentanter fra Unge Kunstnere og Kunstformidlere (UKK)
Repræsentanter fra udstillingsstedet Overgaden
Galleriejer Mikael Andersen
Galleriejer Nicolai Wallner
Repræsentanter fra Kunstakademiets Billedkunstscolers professorgruppe
Repræsentanter fra Danmarks Kunstbibliotek
Direktøren for Royal Academy of Arts i London.

Arbejdsgruppens fulde kommissorium kan findes sidst i denne rapport.

SAMMENFATNING AF ARBEJDSGRUPPENS OVERVEJELSER OG ANBEFALINGER

Udstillingsbygningen ved Charlottenborg er modsat de tre andre udstillingssteder for samtidig kunst i det indre København faktisk bygget som udstillingsbygning – Nikolaj som bekendt som kirke, Kunstforeningen Gl. Strand som borgerhus, Overgaden som industribygning.

Udstillingsbygningen mangler i dag en klar profil, den mangler et større publikum, den mangler at være "talk of the town", et sted, man *må* besøge, fordi så meget spændende foregår der.

Placeringen i Københavns hjerte ved Kongens Nytorv kan næppe tænkes mere central, og naboskabet med Det Kongelige Danske Kunstakademi, Samlingen for Arkitekturtegninger og Danmarks Kunstbibliotek rummer mange muligheder for synergieffekter, som burde udnyttes bedre.

Med en klarere udstillingsmæssig profil, en reorganisering af administration og bestyrelse, forskellige fysiske forbedringer, en bedre formidling og markedsføring, samt en opbygning af et bedre netværk, medlemsskare, erhvervsklub og lignende, kan Charlottenborg Udstillingsbygning blive et udstillingssted, man taler om både herhjemme og i udlandet.

Vores forslag er:

- Charlottenborg Udstillingsbygning er skabt som et **kunstnernes hus**, har altid fungeret som et sådant og skal efter vores mening fortsætte dermed. Charlottenborg Udstillingsbygning er hverken et kunstmuseum eller en kunsthall, men netop et sted indimellem, et kunstnernes hus, hvis organisation skal have en overvægt af kunstnere og hvis udstillingsprofil være præget af kunstnernes blik og interesser i samtiden. Udstillingsbygningen skal lægge sig op ad andre udstillingsbygninger, hvor kunstnerne er i centrum. Kunstnerdrevne huse som Kunstnernes Hus i Oslo, ICA og Royal Academy i London, KW og Akademie der Künste i Berlin, Wienersektion og lignende. Et udstillingssted, der i sin organisationsstruktur og udstillingsprofil har billedkunstnernes egen signatur, samtidig med at det er drevet af en professionel ledelse.
- Charlottenborg Udstillingsbygning kan ikke løse hverken mangelen på en større markant kunsthall eller et museum for moderne kunst i København. Udstillingsbygningens **udstillingsprofil** bør hænge tæt sammen med stedets historie og udformning, dens organisering og sammenhæng med Akademiet. Det er væsentligt, at man med stor omhu finder udstillinger, der trækker stedet op som et af de væsentligste udstillingssteder i Danmark. Der har været tale om, at de udstillinger, man har hæftet sig ved i Charlottenborg Udstillingsbygning, har været de store generationsudstillinger. Udstillingsbygningen kunne også lave store gennemarbejdede separatudstillinger med danske kunstnere, da det ikke sker andre steder. De store kulturhistoriske udstillinger kunne Charlottenborg Udstillingsbygning ligeledes med det kunstneriske blik arrangere. Man kunne også forestille sig, at man trak på naboskabet med Samlingen af Arkitekturtegninger og lavede gode arkitekturudstillinger, som havde en anden profil end dem på Louisiana og Dansk Arkitektur Center. Det er vigtigt, at Charlottenborg Udstillingsbygning netop har det kunstneriske blik på udstillingerne. At det er den skæve vinkel, den som kunsthistorikerne netop ikke i første omgang ser, der er i centrum. Udstillingsbygningen må også gerne være den kunstinstitution i Danmark, der sætter dagsordenen for den aktuelle kunstdebat, og det vil også være naturligt, at Charlottenborg Udstillingsbygning indgår i samarbejder om større kunstmanifestationer i København.
- **Kunstnersammenslutningernes** udstillinger skal stadig have deres plads i Charlottenborg Udstillingsbygningens program. Det er blot vigtigt, at alle lever op til en standard og linje, der passer ind i Udstillingsbygningens samlede udstillingsprofil, og udviser fleksibilitet i forhold til den samlede planlægning af udstillingsprogrammet. Men det kræver sammenslutningernes vilje til at videreudvikle og formulere ideen fremadrettet, og det er aldrig dårligt at skulle legitimere og argumentere for sine kvaliteter, så sammenslutningerne kan få en fremtid i Udstillingsbygningen, der ikke bygger på automatik og særrettigheder, men på kunstnerisk kvalitet og dialog.

- Ligeledes mener vi, at **Charlottenborg Fondens** udstillinger kan passes ind i programmet. Måske ved en stramning og opgradering af jury sammensætning til Forårsudstillingen (som på den måde gøres attraktiv også for gode yngre kunstnere), og hvis Udstillingsbygningens bestyrelse og ledelse beslutter sig for også at gennemføre Efterårsudstillingen en kuratering af denne af f.eks. udefrakommende kuratorer.
 - Vi mener, at **bestyrelsen** for Charlottenborg Udstillingsbygning bør være større end i dag, repræsenterer flere lag af kunstlivet og derfor også flere ekspertiser, samtidig med at man opretholder de grupper, der er med i dag. Vi konkluderer, at en bestyrelse på 12 personer kan skabe en mangfoldig kontakt og dermed stor legitimitet i kunstlivet, der kan danne bred accept af Udstillingsbygningens aktiviteter. Udstillingsbygningens kunstnerstyrede princip på det organisatoriske område fastholdes ved, at bestyrelsens sammensætning er domineret af kunstnere, og at formanden for bestyrelsen skal være kunstner. Det er vigtigt, at bestyrelsen optræder som rigtig bestyrelse og ikke som i dag som en arbejdende bestyrelse, der mødes ca. hver sjette uge og holder møder op til 6 timer. Vi mener ikke, at bestyrelsen selv skal kuratere udstillinger. Bestyrelsens vigtigste opgave er at udstikke retningslinjer for Udstillingsbygningens ledelse, der derefter kører Udstillingsbygningen ud fra en samlet, professionel og dynamisk profil.
 - Bestyrelsen ansætter en kunstfaglig **direktør**, som har ansvaret for hele virksomheden, både administrativt og kunstnerisk, efter retningslinjer udstukket af bestyrelsen. Direktøren samt en kunstfaglig inspektør arrangerer udstillingerne, evt. suppleret af udefrakommende kuratorer. Skal Charlottenborg Udstillingsbygning være en formidler af dansk og international nutidskunst af højeste niveau, kræver det en højt kvalificeret stab, som kan opbygge den troværdighed og identitet, der gør, at udlandet kan respektere de bud på udviklingen, institutionen selv kommer med. Vi mener, at en afgørende faktor for Charlottenborg Udstillingsbygningens mulighed for succes er, at bestyrelsen udstikker funktionsdygtige rammer for stedets direktør, så denne kan lægge et udstillingsprogram, der har markant kunstnerisk profil, samtidig med at der laves udstillinger, der tiltrækker et stort publikum.
 - Charlottenborg Udstillingsbygning er en monumental **bygning** med meget højt til loftet. Som huset er indrettet nu, er det vanskeligt at lave mindre udstillinger. Huset er svært at dele op. Det er derfor arbejdsgruppens anbefaling, at man ombygger rummene, så man har mulighed både for meget store manifestationer med plads nok og for flere mindre udstillinger på samme tid. Man kunne lade sig inspirere af den oprindelige bygning, som det med succes blev gjort ved ombygningen af Udstillingsbygningens nabo Kunstbiblioteket, der for nylig er blevet meget smukt renoveret.
 - Opbygningen af et nationalt og internationalt **netværk** er alfa og omega for at give Udstillingsbygningen en klar identitet i dagens kunstliv. Udstillingsbygningen skal etablere et naturligt netværk og samarbejde med andre udstillingsbygninger, hvor kunstnerne er i centrum, og der skal samarbejdes med kunsthaller og museer fra hele verden. Det er meget væsentligt, at det er ledelsen af Charlottenborg Udstillingsbygning, der sørger for al markedsføring, pressekontakt og anden udadvendt kontakt fra huset til omverdenen, så der bliver tale om en koordineret indsats med hensyn til husets udadvendte aktiviteter. Vi tror, at huset kan tiltrække sponsorer og erhvervsliv i langt højere grad, end tilfældet er. Men det kræver naturligvis, at sponsorerne ved, hvad de går ind til, at de kan se en samlet profil for Charlottenborg Udstillingsbygning, at huset har et positivt omdømme, god presse og et friskt pust over sig. Og her er vi overbeviste om, at netop en profil som kunstnernes hus, som det sted hvor mange kunstnere mødes, hvor samtidskunst med stor bredde, også generationsmæssigt, men samtidig af høj kvalitet, vises, kan tiltrække erhvervslivet.
- Vores forslag til ny bekendtgørelse for Charlottenborg Udstillingsbygning findes sidst i denne rapport.
- Karsten Ohrt, Elisabeth Toubro, Bjørn Nørgaard

CHARLOTTENBORG UDS STILLINGSBYGNING – HVORFOR NU IGEN?

Vi har nu hørt på 15 enkeltpersoner og grupper, der repræsenterer det, vi mener, er interessegrupper omkring Charlottenborg Udstillingsbygning, og som har kunnet inspirere os. Den overordnede konklusion på disse samtaler er, at Udstillingsbygningen ikke fungerer optimalt, når dens beliggenhed og udstillingspotentiale analyseres og diskuteres.

Ud fra de førte samtaler og vores egne overvejelser skal arbejdsgruppen i det følgende beskrive årsager og muligheder. Det er vigtigt at understrege, at alt ikke er sort. Der er blevet arrangeret gode, interessante udstillinger i Charlottenborg Udstillingsbygning, udgivet seriøse kataloger, og generelt er Charlottenborg Fonden og kunstnersammenslutningerne tilfredse med tingenes tilstand.

Selvfølger kan man lade 2+2 være 5, og 5 være lige, og lade Charlottenborg Udstillingsbygning gå sin skæve gang. Hermed mener vi fortsætte med de uoverensstemmelser, der gennem alle årene har været internt i bestyrelsen, imellem bestyrelsen og ministeriet, imellem administrationen og bestyrelsen, og fortsætte med en noget svingende udstillingsmæssig profil.

Men der har i vores høringer været klare kritiske røster, som overordnet har givet udtryk for, at

- Udstillingsbygningen bør profileres langt bedre
- så gode udstillingsmuligheder centralt i byen har et potentiale, der ikke udnyttes fuldt og helt
- gammel sædvane, nogle mener uvane, privilegerer visse grupper, uden der nødvendigvis er kunstnerisk dækning for dette.

Om kritikken kan siges, at den til dels rummer et naturligt generationsopgør. Vi kan naturligvis ikke lave verden om hvert 5. år, men i dette tilfælde rummer "generations"-kritikken også den substans, at kunstverdenen de sidste par årtier har ændret sig afgørende, og at den eksisterende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning ikke svarer på de nye udfordringer og muligheder, den europæiske og globale udvikling har skabt.

I dag har Charlottenborg Udstillingsbygning en mindre, arbejdende bestyrelse og en administrator ansat af Kulturministeriet. Bestyrelsen repræsenterer klare interesser: kunstnersammenslutningerne og Charlottenborg Fonden. Den nuværende bestyrelsessammensætning bærer for meget præg af kompromis mellem kunstneriske fløje. Bestyrelsen repræsenterer det problem, den selv skal løse, og at give Udstillingsbygningen en selvstændig profil som kunstnerstyret udstillingssted, der kan håndtere nye udfordringer, har ikke hidtil stået øverst på bestyrelsens liste.

Det har undervejs i vores samtaler selvfølgelig været diskuteret, om Udstillingsbygningen kunne omdannes til en professionel kunsthall. Dette er ikke arbejdsgruppens konklusion. Dels vil det kræve, at man nedlægger Charlottenborg Fonden, dels at man udelukker kunstnersammenslutningerne fra stedet. At forestille sig, at en professionel kunsthall kan leve med at huse disse faste partnere, er ikke realistisk. Desuden er Udstillingsbygningen fredet - om end stærkt ombygget. Stort set alle naboer er ligeledes fredet, hvilket vil give store logistiske problemer meget hurtigt.

Vi mener derfor, at man må opretholde det, der er husets egenart, nemlig at det er skabt som et kunstneres hus. Et udstillingssted, der i sin organisationsstruktur og udstillingsprofil har billedkunstneres egen signatur, samtidig med at det er drevet af en professionel ledelse.

Der findes i udlandet lignende steder, som har en meget stærkere profil end Charlottenborg Udstillingsbygning. Det ville være væsentligt, at Udstillingsbygningen fandt et naturligt netværk og samarbejde blandt disse, samtidig med at Udstillingsbygningen også samarbejder med kunsthaller og museer fra hele verden.

Det er vores iagttagelse efter mange samtaler med parterne og andre repræsentanter for dansk kunstliv, at en væsentlig grund til stridighederne og uoverensstemmelserne i Udstillingsbygningens bestyrelse er, at dens arbejde i for høj grad præges af en uheldig og uhensigtsmæssig blanding af myndighed og klientforhold: Charlottenborg Fondens vigtigste opgave i bestyrelsesarbejdet bliver at sørge for, at dens interesser bliver

tilgodeset. Kunstnersammenslutningernes vigtigste rolle bliver at sørge for, at de får en plads i udstillingsprogrammet.

Sammenblandingen af myndighed/klient træder også tydeligt frem i det forhold, at Udstillingsbygningens bestyrelse selv skal kuratere udstillinger. Det vil f.eks. sige, at medlemmer af bestyrelsen kan have ansvaret for en udstilling, som kommer ud med et underskud, der er af en størrelse, så det kan være til fare for hele Udstillingsbygningens økonomi: Hvordan skal bestyrelsen i den situation placere et ansvar?

Vi mener derfor ikke, at bestyrelsen selv bør kuratere udstillinger. Vi mener derfor også, at bestyrelsen skal være større, så de grupper, der har egeninteresser i virksomheden, ikke udgør så stor en del af bestyrelsen som i dag (2 ud af 5). Og vi mener, at bestyrelsens vigtigste opgave skal være at udstikke retningslinjer for ledelsen, som derefter skal drive Udstillingsbygningen ud fra en samlet, professionel og dynamisk profil.

KUNSTNERSAMMENSLOTNINGERNE OG CHARLOTTENBORG FONDEN

Den nuværende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning

Kulturministeriets nuværende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning er fra 2001. bekendtgørelsen skal Udstillingsbygningen tjene som udstillingssted for dansk, nordisk og anden udenlandsk kunst inden for alle kunstarter.

Af bekendtgørelsen fremgår desuden, at bygnings udstillingsperiode skal fordeles ligeligt mellem bestyrelsesarrangerede udstillinger og udstillinger arrangeret af Charlottenborg Fonden og kunstnersammenslutninger. Ved tildeling af udstillingsperioder bør bestyrelsen tage skyldigt hensyn til sammenslutningernes traditionelle udstillingsperioder. Så vidt muligt i marts måned afholdes ved Charlottenborg Fondens foranstaltning en åben censureret udstilling, 'Charlottenborgs Forårsudstilling'.

Kunstnersammenslutningerne – pro et contra
Kunstnersammenslutningerne repræsenterer en

organisationsform, der har været betydningsfuld for kunstnerens overlevelse i Danmark gennem hele forrige århundrede. Sammenslutningerne har fælles træk med Andelsbevægelsens og fagforeningernes måder folk at organisere sig i interessegrupper på i forrige århundrede.

Sammenslutningerne opstod omkring år 1900, hvor de nye retninger i kunsten havde svære vilkår. De opstod ud fra fælles kunstneriske standpunkter og ofte et politisk engagement. De repræsenterede i den tid avantgarden og nybruddet i kunsten – i opposition til den officielle salon, der ironisk nok hørte hjemme i Charlottenborg Udstillingsbygning.

I 1970'erne blev sammenslutningerne en kunstpolitisk magtfaktor på godt og ondt. Den position manifesterede sig i ombygningen af Charlottenborg Udstillingsbygning i slutningen af 70'erne. Det var i høj grad kunstnersammenslutningen Grønningens ombygning. Kunstnersammenslutningerne havde erobret Udstillingsbygningen.

De "gamle" sammenslutninger startede altså som et modspil til Udstillingsbygningens saloner. Kunstnersammenslutningen Grønningen startede på Grønningen – heraf navnet – og rykkede senere ind i Charlottenborg Udstillingsbygning.

Sammenslutninger har løbende fornyet sig ved optagelse af nye medlemmer. Gæster inviteres, ofte fra udlandet, men selve det kunstneriske idegrundlag kniber det med at præcisere og fastholde. Det er svært at se en konsekvent kunstnerisk linje, sammenslutningerne er sammenbragte børn, der hver for sig kan være fremragende, men radikale nybrud kommer ikke.

Kunstnersammenslutningerne er imidlertid et helt unikt dansk fænomen med stærke traditioner, og deres udstillinger på Charlottenborg bliver set af 60.000 mennesker, hvilket ikke er en uvæsentlig faktor for deres fortsættelse.

Men det kræver vilje til at videreudvikle og formulere ideen fremadrettet, og det er aldrig dårligt at skulle legitimere og argumentere for sine kvaliteter, så sammenslutningerne kan få en fremtid i Udstillingsbygningen, der ikke bygger

på automatik og særrettigheder, men på kunstnerisk kvalitet og dialog.

Vi mener endvidere, at sammenslutningernes udstillingstidsterminer skal kunne tages op til drøftelse i Udstillingsbygningens bestyrelse for at få så stor fleksibilitet som muligt.

Charlottenborg Fonden – en anakronisme med en væsentlig funktion

Af fundatsen for Charlottenborg Udstillingsfond fremgår, at fondens opgave er i almindelighed at understøtte kunstnerne og deres efterladte og fremme kunsten.

Som nævnt skal Udstillingsbygningens udstillingsperioder, jf. den nuværende bekendtgørelse, fordeles ligeligt mellem bestyrelsesarrangerede udstillinger og udstillinger arrangeret af Charlottenborg Fonden og kunstnersammenslutninger. Så vidt muligt i marts måned afholdes ved Charlottenborg Fondens foranstaltning en åben censureret udstilling, 'Charlottenborgs Forårsudstilling'.

Et medlem af arbejdsgruppen oplevede den "gamle" Charlottenborgfonds sidste krampetrækninger, da man lavede "Festival 200" i 1969. Så kom "Kvindefestival", derefter den alternative manifestation "Kærlighed og Kaos", så "Dødsspringet" i 1977 o.m.a. Charlottenborg Udstillingsbygning blev brugt til store generationsmanifestationer, internationale netværk, og i sit sammenbrud var stedets generøsitet grænseløs, endog iblandt tæppeudstillinger og andet godt for at holde økonomien stangen.

Navnet "Charlottenborg Fonden" er i sig selv ikke logisk. Udstillingsbygningen er ikke Charlottenborg. Charlottenborg er som bekendt den bygning, der huser Kunstakademiet. Charlottenborg Udstillingsbygning er udstillingsbygningen ved Charlottenborg.

Allerede her har Udstillingsbygningen et identitetsproblem. Det er en selvstændig institution, men har stadig sin identitet bundet op på akademiet og dettes historie.

Nu har vi så en stærkt barberet fond, som står for Charlottenborg Udstillingsbygningens forårs- og ef-

terårsudstillinger. At kalde det et fond er en fiktion, som bør ses i øjnene.

Det skal handle om det egentlige: Forårsudstillingen, som er en væsentlig indgang til faget og standen for unge kunstnere. Her kunne censuren styrkes fagligt og internationalt.

Desuden bør Charlottenborg Fondens administration og lokaler slås sammen med Udstillingsbygningens. Og Efterårsudstillingen, når den holdes, udarbejdes i samarbejde med Charlottenborg Udstillingsbygningens direktør.

UDSTILLINGSPROFIL

Der har været mange bud på Udstillingsbygningens udstillingsprofil fra de aktører på billedkunstområdet, arbejdsgruppen har mødtes med. Der mærkes klart en frustration over, at København mangler et markant udstillingssted for den samtidige kunst.

Det, man skal holde sig for øje, er, at Charlottenborg Udstillingsbygning ikke kan løse hverken mangelen på en større markant kunsthall eller et museum for moderne kunst i København.

Vi mener, at man burde udskille den moderne samling fra Statens Museum for Kunst og – som mange andre steder, f.eks. i Stockholm eller London – lave et museum for samtidig kunst og placere det i det indre København. F.eks. på Christiansholm eller i det gamle Svanemølleværk, hvor det kunne blive det københavnske "Tate Modern".

Vi er i tvivl om, hvorvidt Charlottenborg Udstillingsbygning kan udfylde Københavns mangel på en egentlig kunsthall. Flere har argumenteret for, at Københavns Kunsthall ligger i Malmø, men det argument holder ikke. Som metropol burde København have en moderne kunsthall. Men vi mener, at der er for mange praktiske begrænsninger ved Charlottenborg Udstillingsbygning til, at den kan opfylde kravene til en moderne kunsthall (f.eks. sammenlignet med Malmö Kunsthall).

Charlottenborg Udstillingsbygningens udstillings-

profil, mener vi, bør hænge tæt sammen med stedets historie og udformning, dens organisering og sammenhæng med Akademiet.

Charlottenborg Udstillingsbygning er hverken en kunsthall eller et museum. Den lægger sig op ad andre udstillingsbygninger, hvor kunstnerne er i centrum. Kunstnerdrevne huse som Kunstnerens Hus i Oslo, ICA og Royal Academy i London, KW og Akademie der Künste i Berlin, Wieneression og lignende.

Der er mange gode eksempler på veldrevne huse for kunst, hvor det er kunstnerens interesser for udstillingsemner, der er i fokus, udført af og i dialog med professionelle udstillingsarrangører. Der vil måske nok i mange tilfælde være gradforskelle fra andre steders udstillingsprogrammer, men vi mener, at det kan gøres på en begavet og interessant måde.

Vi mener også, at kunstnersammenslutningernes udstillinger stadig skal have deres plads i programmet. Det er blot vigtigt, at de lever op til en standard og linje, der passer ind i Udstillingsbygningens samlede udstillingsprofil og udviser fleksibilitet i forhold til den samlede planlægning af udstillingsprogrammet.

Ligeledes mener vi, at Charlottenborg Fondens udstillinger kan passes ind i programmet. Måske ved en stramning og opgradering af juriesammensætning til Forårsudstillingen (som på den måde gøres attraktiv også for gode yngre kunstnere) og en kuratering af Efterårsudstilling af f.eks. udefrakommende kuratorer.

Herudover er det væsentligt, at man med stor omhu finder udstillinger til det øvrige program, der trækker stedet op som et af de væsentligste udstillingssteder i Danmark.

Den nuværende Korea-udstilling er faktisk et godt eksempel på, at det kan lade sig gøre. En udstilling, der også har fået meget fine anmeldelser. Her drages den samtidige asiatiske kunst for første gang til Danmark i et samlet show, og det er imponerende.

Der har været tale om, at de udstillinger, man har

hæftet sig ved i Charlottenborg Udstillingsbygning, har været de store generationsudstillinger, der (som f.eks. "Gud og Grammatik") tager pulsen og tværsnittet på kunsten i Danmark netop nu.

Det har været nævnt, at Charlottenborg Udstillingsbygning også godt kunne lave store gennemarbejdede separatudstillinger med danske kunstnere, da det ikke sker andre steder.

Og flere har nævnt, at nogle af de mest vellykkede udstillinger, der har været i Udstillingsbygningen, har været arrangeret af udefrakommende lejere, f.eks. galleriejer Mikael Andersen med udstillinger som "Display" og "Juxtaposition" med gode blandinger af dansk og udenlandsk kunst.

Vi mener også, at der i Danmark er opstået et hul, efter at Louisiana er holdt op med at lave de store kulturhistoriske udstillinger, der tydeligvis er arrangeret af kunsthistorikere og er gjort med et kunstnerisk blik: Islamudstillingen, Japan i dag, Kinesiske skatte osv. Sådanne udstillinger kunne Charlottenborg Udstillingsbygning godt med det kunstneriske blik arrangere.

Man kunne også forestille sig, at man trak på naboskabet til Samlingen af Arkitekturtegninger og lavede gode arkitekturudstillinger, som havde en anden profil end dem på Louisiana og Dansk Arkitektur Center.

Det er vigtigt, at Charlottenborg Udstillingsbygning netop har det kunstneriske blik på udstillingerne. At det er den skæve vinkel, den som kunsthistorikerne netop ikke i første omgang ser, der er i centrum. Det vil sige det blik, der aktivt søger elementer i kunstværker, der direkte kan inspirere til produktion af nye værker. I forhold til kunsthistorikerens interesse for kunstværker er kunstnere derfor ikke specielt optagede af værkers placering i tid og rum. Som eksempel på et kunstnerisk blik på en udstilling kan nævnes Erik Steffensens aktuelle udstilling "Per Kirkeby – Refleksioner" i Kunstforeningen Gl. Strand.

I øvrigt mener vi, at Charlottenborg Udstillingsbygning måske netop skal være stedet, hvor den kvalitative rummelighed i dansk kunstliv kan have sin scene. Charlottenborg Udstillingsbyg-

ning er ikke kun stedet enten for den unge eller ældre generation. Det er stedet, der går på tværs af generationer, genrer og grupperinger. Det er stedet, der kan favne forskelle, hvis de bare kan leve op til stedets kvalitetskrav. Charlottenborg Udstillingsbygning skal være den levende kunsts hus, og stedet, hvor det er relevant at række tilbage til fortidig kunst og kultur, i dynamisk dialog med samtidskunsten.

Udstillingsbygningen må også gerne være den kunstinstitution i Danmark, der sætter dagsordenen for aktuelle kunstdebat. Som kunstneres hus skal Charlottenborg Udstillingsbygning arrangere seminarer, debataftener og diskussioner om aktuelle emner – med eller uden relation til udstillingerne – og gerne i et samarbejde med Kunstakademiet og/eller Akademirådet.

Det vil også være naturligt, at Charlottenborg Udstillingsbygning indgår i samarbejder om større kunstmanifestationer i København, f.eks. omkring en kunstbiennale, som har været på tegnebrættet mange gange. Og også, at Udstillingsbygningen har så meget kapacitet og professionalisme, så udstillingsstedet kunne være en naturlig koordinator af den slags begivenheder.

DE BYGNINGSMÆSSIGE RAMMER

Bygningens historie

Charlottenborg Udstillingsbygning er planlagt og bygget 1876-83 af Ferdinand Meldahl og Albert Jensen.

Den havde til formål at aflaste det overfyldte Charlottenborg med nye lokaler til de årlige udstillinger, til Afstøbnings-samlingen og til Biblioteket. Med sine ovenlysvinduer, store facadevinduer og facadeudsmykning med kunstnerportrætter og –insignier er huset tegnet som et kunstneres hus, beregnet for udstillinger.

Det er tankevækkende, når man betragter de senere slagsmål omkring Udstillingsbygningen, at selve bygningen blev født ud af politisk stormvejr. Således fortæller Hans Helge Madsen i sin bog om Meldahl, at et lovforslag omkring Udstillingsbygningen fra 1879 byggende på Meldahls og Jensens

forslag, blev vedtaget i 1880 efter at have været i politisk klemme mellem Folketingets Højre og Venstre siden 1876. Undervejs forsøgte Meldahl, der blandt mange tillidshverv også var direktør for Akademiet, at styrte kultusminister Fischer og Fischer i 1880 forgæves at tvinge Meldahl væk fra formandsposten for Udstillingskomiteen.

Der er ingen tvivl om, at Udstillingsbygningen havde stor betydning for Meldahl, og Hans Helge Madsen konkluderer at ”man her står over for et hovedværk af Meldahl, en bygning hvis funktion og udformning har stået ham overordentlig nær.” I 1883 åbnede Udstillingsbygningen, og ifølge fundatsen dengang skulle salene danne ramme om dansk, nordisk og international kunst.

De nuværende rammer

Charlottenborg Udstillingsbygning er en monumental bygning med meget højt til loftet.

Som huset er indrettet nu, er det vanskeligt at lave mindre udstillinger. Huset er svært at dele op. Hvis man vil kunne præsentere enkeltkunstnere på separatudstillinger, er det nødvendig, at man kan dele huset op i mindre og mere intime afdelinger, så der kan skabes forskellige slags udstillinger på samme tid.

Mange af Charlottenborg Udstillingsbygningens problemer ligger i, at alle satsninger skal være så kolossalt store og omfattende hver eneste gang. Satsningerne på store gruppeudstillinger er på alle måder krævende, både når man skal finde mange gode kunstnere, der sammen sætter noget i spil, og når udstillingen skal bygges op.

Det er derfor arbejdsgruppens anbefaling, at man ombygger rummene, så man har mulighed både for meget store manifestationer med plads nok og for flere mindre udstillinger på samme tid.

Vi mener i høj grad, at det gamle trappeforløb gav en bedre fordeling til udstillingsrummene, men vi mener ikke nødvendigvis, at man skal lave en rekonstruktion af den oprindelige bygning. Men man kunne lade sig inspirere af det gamle, som man med succes har gjort det ved ombygningen af Udstillingsbygningens nabo Kunstbiblioteket, der for nylig er blevet meget smukt renove-

ret. Dernæst mener vi, at man bør reetablere de gamle køjerum, og derfor opnår rundgangen om de store rum, så man undgår de halve åbninger, der kan fyldes ud med skillevægge.

Der er desuden er række problemer med hensyn til at vise mere kostbare udstillinger i Udstillingsbygningen. Sikkerheden er ikke tilstrækkelig, der er ikke klimaregulering i rummene, og mørkelægningen fungerer for u hensigtsmæssigt. Der skal også opsættes bedre muligheder for at lave spotbelysning og opsætning af videokanoner etc.

Rent bygningsmæssigt foreslår vi desuden, at man laver fællesindgang for Charlottenborg Udstillingsbygning og Kunstbiblioteket. Det vil give liv i Udstillingsbygningen. Endvidere foreslås, at Udstillingsbygningens café flyttes ud imod gården, således at der også kan serveres udenfor. Der har været forslag om at etablere et areal for internationale og danske kunstdidsskrifter i forhallen. En god boghandel er også en ide.

Alt sammen for at give mere liv og færdsel omkring Udstillingsbygningen.

Det er af stor betydning, at der er et godt samarbejds miljø imellem Kunstakademiet og Charlottenborg Udstillingsbygning, således at der f.eks. i Kunstakademiets festsal kan arrangeres seminarer i forbindelse med udstillingerne i Udstillingsbygningen, og at Udstillingsbygningen også f.eks. kan bruge Kuppelsalen til arrangementer, hvor sponsorer skal have særlig "treat". Til gengæld kunne man forestille sig, at de studerendes afgangsudstilling "EXIT" i stedet for at blive vist i Kunstforeningen blev vist i Charlottenborg Udstillingsbygning.

DEN NYE BESTYRELSE OG LEDELSE – AT GIVE CHARLOTTENBORG UDSILLINGS- BYGNING EN NY BASIS

If. den nuværende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning ledes Udstillingsbygningens virksomhed af en bestyrelse på 5 personer. Kulturministeren udpeger 2 medlemmer, herunder bestyrelsens formand, der skal være billedkunstner eller kunstkundig. Akademiraadet ud-

peger 1 medlem, Kunstnersammenslutningernes Samråd 1 medlem og Charlottenborg Fonden 1 medlem. Udstillingsbygningens løbende administration varetages af et sekretariat med en daglig administrativ leder, der ansættes af Kulturministeriet.

Vi mener, at bestyrelsen bør være større end i dag, repræsentere flere lag af kunstlivet og derfor også flere ekspertiser, samtidig med at man opretholder de grupper, der er med i dag.

Vi konkluderer, at en bestyrelse på 12 personer kan skabe en mangfoldig kontakt og dermed stor legitimitet i kunstlivet, det kan danne bred accept af Udstillingsbygningens aktiviteter.

Vores forslag er følgende:

Bestyrelsen for Charlottenborg Udstillingsbygning skal bestå af 12 personer, der beskikkes af kulturministeren for 4 år.

Bestyrelsen skal repræsentere kunstnerisk, kunstformidlingsmæssig og ledelses-/erhvervs-mæssig/økonomisk indsigt:

- Charlottenborg Fonden indstiller en person, der skal være enten billedkunstner, arkitekt, designer eller kunsthåndværker.
- Kunstnersammenslutningerne Samråd indstiller en person, der skal være billedkunstner.
- Akademiraadet indstiller to personer, hvoraf den ene skal være billedkunstner og den anden arkitekt.
- Billedkunstnernes Forbund indstiller en person, der skal være billedkunstner.
- Unge Kunstnere og Kunstformidlere (UKK) indstiller en person, der skal være billedkunstner.
- Dansk Galleri Sammenslutning indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.
- Foreningen af Kunsthaller i Danmark indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.
- Foreningen af Kunstmuseer i Danmark indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.
- Kulturministeren udpeger tre medlemmer af bestyrelsen, herunder bestyrelsens formand, der skal være billedkunstner.

Bestyrelsen mødes ca. 2 gange årligt.

Det er vigtigt, at bestyrelsen optræder som rigtig bestyrelse og ikke som i dag som en arbejdende bestyrelse, der mødes ca. hver sjette uge og holder møder op til 6 timer, hvor bestyrelsen bliver sagsbehandler. Det er også væsentligt for os at bevare det kunstnerstyrede princip, i og med at flertallet af bestyrelsen er kunstnere, samt at formanden er billedkunstner.

Vi foreslår endvidere, at der nedsættes et forretningsudvalg, der sammen med Udstillingsbygningens direktør kan forbehandle f.eks. ansøgningssager til bestyrelsen.

Bestyrelsen ansætter en direktør, som har ansvaret for hele virksomheden, både administrativt og kunstnerisk, efter retningslinjer udstukket af bestyrelsen. Direktøren ansætter alt øvrigt personale. Direktøren samt en kunstfaglig inspektør arrangerer udstillingerne, evt. suppleret af udefrakommende kuratorer. Direktøren assisteres af en administrativ stab og et teknisk personale. Vi mener endvidere, at det er væsentligt, at der knyttes en formidlerstilling til Udstillingsbygningen.

Skal Charlottenborg Udstillingsbygning være en formidler af dansk og international nutidskunst af højeste niveau, kræver det en højt kvalificeret stab, som kan opbygge den troværdighed og identitet, der gør, at udlandet kan respektere de bud på udviklingen, institutionen selv kommer med.

Bestyrelsen og forretningsudvalget garanterer, at det kunstnerstyrede princip siver ned gennem organisationen, så kunstnerne ideer og særlige syn på kunsten gennemtrænger udstillingspolitikken og giver et rum for kunstnerens egen vinkel på kunstens rolle.

Dette er udgangspunktet for direktøren og dennes professionelle stab, for derigennem at give Charlottenborg Udstillingsbygning en klar og skarp profil, at få stedets beliggenhed og den kendsgerning, at huset, som et af de få, er bygget til udstilling af kunst, brugt optimalt. Ligeledes at få opbygget et nationalt og internationalt netværk, som opbygger stedets identitet i denne sammenhæng.

Netop opbygningen af et netværk er alfa og omega for at give stedet en klar identitet i dagens kunstliv.

Vi mener, at Udstillingsbygningens kunstnerstyrede princip på det organisatoriske område kan fastholdes ved, at

- bestyrelsens sammensætning er domineret af kunstnere
- formanden for bestyrelsen skal være kunstner.

Og ved, at Charlottenborg Fonden og kunstnersammenslutningerne stadig har udstillingsmuligheder i bygningen – bygget ikke på automatik og særrettigheder, men på kunstnerisk kvalitet og dialog.

Vi mener samtidig, at en afgørende faktor for Udstillingsbygningens mulighed for succes er, at bestyrelsen udstikker *funktionsdygtige* rammer for stedets direktør, så denne kan lægge et udstillingsprogram, der har høj kunstnerisk profil, samtidig med at der laves udstillinger, der tiltrækker et stort publikum.

MARKEDSFØRING, SPONSORERING MV.

Charlottenborg Fonden og kunstnersammenslutningerne lejer sig i øjeblikket ind i Udstillingsbygningen. Betalingen giver dem så råderum over udstillingslokaler, og de sørger selv for al kontakt til presse, salg af værker osv. Vi mener, at denne forretningsgang og hele lejeprocessen bør overvejes. I al fald er det absolut nødvendigt, at det er ledelsen af Charlottenborg Udstillingsbygning, der sørger for markedsføring, pressekontakt og anden kontakt fra huset til omverdenen, så der bliver tale om en koordineret indsats med hensyn til husets udadvendte aktiviteter.

Vi mener i øvrigt godt, at huset kunne tiltrække sponsorer og erhvervsliv i langt højere grad, end tilfældet er. Dels til store særudstillinger, men måske også som f.eks. årssponsor for hele huset.

Men det kræver naturligvis, at sponsorerne ved, hvad de går ind til, at de kan se en samlet profil for huset, at huset har et positivt omdømme, god presse og et friskt pust over sig.

Og her er vi overbeviste om, at netop en profil som

kunstneres hus, som det sted hvor mange kunstnere mødes, hvor samtidskunst med stor bredde, også generationsmæssigt, men samtidig af høj kvalitet, vises, kan tiltrække erhvervslivet.

ARBEJDSGRUPPENS FORSLAG TIL NY BEKENDTGØRELSE FOR CHARLOTTENBURG UDSILLINGSBYGNING

Charlottenborg Udstillingsbygning

I henhold til lov om billedkunst ... fastsættes:

Formål

Charlottenborg Udstillingsbygning er en statsinstitution og tjener som udstillingssted for dansk og international kunst inden for alle kunstarter.

Bygningen anvendes til udstillinger arrangeret eller initieret af Udstillingsbygningen selv. Derudover kan tildeling af udstillingsmulighed mod vederlag ske på baggrund af en kvalitetsvurdering i forhold til Udstillingsbygningens samlede udstillingsprofil.

Bygningen kan endvidere anvendes til andre formål til gavn for kunst og kultur.

Udstillingsbygningen samarbejder med kunstinstitutioner i ind- og udland.

Bestyrelsen

Bestyrelsen for Charlottenborg Udstillingsbygning består af 12 personer, der beskikkes af kulturministeren for 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun finde sted én gang. I tilfælde af udtræden udpeges et nyt medlem kun for den resterende beskikkelsesperiode.

Bestyrelsen skal repræsentere kunstnerisk, kunstformidlingsmæssig og ledelses-/erhvervs-mæssig/økonomisk indsigt:

- Charlottenborg Fonden indstiller en person, der skal være enten billedkunstner, arkitekt, designer eller kunsthåndværker.
- Kunstnersammenslutningerne Samråd indstiller en person, der skal være billedkunstner. Akademirådet indstiller to personer, hvoraf den ene skal være billedkunstner og den anden arkitekt.
- Billedkunstnernes Forbund indstiller en person, der skal være billedkunstner.
- Unge Kunstnere og Kunstformidlere (UKK) indstiller en person, der skal være billedkunstner.

- Dansk Galleri Sammenslutning indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.
- Foreningen af Kunsthaller i Danmark indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.
- Foreningen af Kunstmuseer i Danmark indstiller en person, der skal have en kunstfaglig baggrund.

If. lov om ligestilling skal indstilles både en mand og en kvinde til hver plads i bestyrelsen.

Kulturministeren udpeger tre medlemmer af bestyrelsen, herunder bestyrelsens formand, der skal være billedkunstner.

Bestyrelsen træffer efter indstilling fra Udstillingsbygningens direktør beslutning om Udstillingsbygningens udstillingsplaner og budget inden for de af finansloven fastsatte rammer.

Bestyrelsen tegnes af formanden.

Bestyrelsens møder

Bestyrelsen mødes ca. 2 gange årligt. Bestyrelsens formand bestemmer tid og sted for bestyrelsesmøderne. Hvis mindst 6 bestyrelsesmedlemmer kræver det, skal formanden indkalde til møde.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst 6 medlemmer, herunder formanden, er til stede. Beslutninger træffes ved simpelt stemmeflertal. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

Bestyrelsen udfærdiger sin egen forretningsorden.

Udstillingsbygningens direktør er bestyrelsens sekretær og deltager som sådan i bestyrelsernes møder.

Bestyrelsens forretningsudvalg

Bestyrelsen nedsætter et forretningsudvalg bestående af tre medlemmer af bestyrelsen: formanden, yderligere en kunstner (billedkunstner, arkitekt, designer eller kunsthåndværker) samt bestyrelsesmedlem med kunstfaglig eller erhvervs-mæssig baggrund.

Forretningsudvalget varetager løbende opgaver

efter bestyrelsens anvisning og træder sammen efter behov.

Direktør

Ledelsen af Udstillingsbygningens virksomhed varetages af Udstillingsbygningens direktør, som skal have en kunstfaglig baggrund. Direktøren udarbejder indstillinger om Udstillingsbygningens udstillingsplaner og forslag til budget.

Direktøren ansættes og afskediges af bestyrelsen. Besættelse af direktørstillingen sker ved opslag.

Direktøren ansætter og afskediger Udstillingsbygningens øvrige personale.

Finansiering og regnskab

Udstillingsbygningens virksomhed finansieres gennem de på finansloven fastsatte bevillinger, herunder egenindtægter fra entre, udstillingsleje, salg af kataloger og lign., gaver, sponsorater m.v.

Der føres og aflægges regnskab i overensstemmelse med de til enhver tid af staten fastsatte regler herom.

Ikrafttræden

Bekendtgørelsen træder i kraft ...

Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 81 af 5. februar 2001 om Charlottenborg Udstillingsbygning ophæves.

ARBEJDSGRUPPENS KOMMISSORIUM

Charlottenborg Udstillingsbygning – kommissorium for arbejdsgruppe

Charlottenborg Udstillingsbygning har, jf. Kulturministeriets bekendtgørelse af 5. februar 2001, til formål at tjene som udstillingssted for dansk, nordisk og anden udenlandsk kunst inden for alle kunstarter. Udstillingsbygningens virksomhed ledes af en bestyrelse på 5 personer, der beskikkes af kulturministeren. Den løbende administration varetages af et sekretariat med en daglig administrativ leder, som ansættes af Kulturministeriet.

Udstillingsbygningens udstillingsperioder skal, jf. bekendtgørelsen, fordeles ligeligt mellem bestyrelsesarrangerede udstillinger, udstillinger arrangeret af Charlottenborg Fonden og udstillinger arrangeret af kunstnersammenslutningerne.

Kulturministeren skal beskikke ny bestyrelse for Charlottenborg Udstillingsbygning. Inden da ønskes en vurdering af 1) den gældende formålsbeskrivelse, 2) den nuværende organisering af Charlottenborg Udstillingsbygning samt 3) evt. konkrete forslag til ændringer af henholdsvis formålsbeskrivelse og organisering – inden for Udstillingsbygningens nuværende økonomiske ramme.

Kulturministeren nedsætter derfor en arbejdsgruppe bestående af:

Karsten Ohrt, direktør for Kunsthallen Brandts Klædefabrik (formand)

Billedhugger Elisabeth Toubro, formand for Akademirådet

Billedhugger, professor Bjørn Nørgaard, medlem af Akademirådet.

I arbejdsgruppens vurdering bør følgende elementer indgå:

- behovet for en nyorientering og nyorganisering af Charlottenborg Udstillingsbygning, herunder Udstillingsbygningens særlige karakteristika i det samlede kunstliv
- stedets udstillings- og formidlingsprofil
- samspil med de øvrige institutioner på billedkunstområdet og andre mulige samarbejdspartnere
- nye finansieringsmuligheder, sponsorer mv.

Arbejdsgruppen skal i forlængelse heraf fremkomme med en vurdering af, hvorvidt den nuværende bekendtgørelse om Charlottenborg Udstillingsbygning skal revideres – set i forhold til arbejdsgruppens indstilling om udstillingsbygningens fremtid. Arbejdsgruppen skal som led i arbejdet høre relevante parter og aktører på billedkunstområdet.

Arbejdsgruppens arbejde skal være afsluttet ultimo juni 2005. Kulturministeriet er sekretariat for arbejdsgruppen.